

Terazi Var, Tartı Var, Her Şeyin Bir Vakti Var

Alışkanlık

halini alan davranışlarımız sonrasında yüzyıllarca dilden dile dolaşan atasözleri ve özdeyişlerimizin bilimsel araştırmalarla desteklenmesi beni çok etkiler. İşte bu bilimsel çalışmalardan biri: Marshmallow testi.

Walter

Mischel isimli araştırmacı bir test düzenler. Bu teste göre 4-6 yaş aralığındaki çocuklar bir odaya alınır ve marshmallow gibi baştan çıkarıcı bir yiyecek önlerine konur. Deneyi yapan kişi çocuğa; "sana bir marsmallow bırakıyorum, benim biraz işim var ve eğer ben gelene kadar bu marsmallow'u yemezsen bir tane daha vereceğim ancak ben gelene kadar yersen başka bir marsmallow alamayacaksın." der

Araştırmacı

çalışmasının sonucunda çocukların 2/3 ' ünün deneyi yapan kişinin dönmesini beklemeden marsmallow'u yediğini kayıtlara geçiriyor. Yani çocukların sadece 3'te 1'i daha iyisi için bekleyebilmişti. Ancak araştırmanın asıl önemli kısmı burası değil.

Walter

Mischel tam 14 sene sonra dönüp bu çocukların akıbetini tekrar inceliyor. Bu incelemelerinin

sonucunda yaptığı deneyde daha iyisi için bekleyen çocukların bekleyemeyen çocuklara göre Amerika'da üniversiteye geçmek için uygulanan bir sınavda bariz şekilde daha yüksek puanlar aldığını görür. Yani çocukken "**terazi var, tartı var, her şeyin bir vakti var**" sözüne sadık kalıp iki marsmallowu birden yeme şansını yakalayan çocukların yıllar sonra da kazanan taraf olduğu gerçeğini bilimsel verilerle gözler önüne sermiştir.

Davranışlarımızın

bilimsel gerçeklerle kanıtlanması her durumda mümkün olamayabilir. Ama biz asırları devirip dilimizde hala yer edinen sözlerin yaşantılar sonucu ortaya çıktığını anlatılardan öğrenebiliriz. Karşımızdakine daha iyi bir ders vermek için vakte ihtiyacımız olduğunu ve pek tabii beklemek gerektiğini bizim diyarlardan

Bayburtlu Zihni'nin meşhur hikayesinden öğrenelim.

Vakti

zamanında Zihni bir mesele için İstanbul'da bir devlet dairesine gitmiştir. Ancak devlet dairesinde herkes Avrupalı bir kıyafet giymektedirler ve Zihni eski taşra kıyafetleri içindedir. Zihni' yi işe yaramaz bir molla sanan memurlar onla dalga geçmek isterler.

Lafa

önce bu memurların amiri durumundaki yaşlıca bir kişi başlar. Zihni' ye sorar; " Akıllı ve bilgili birine benziyorsun hoca efendi, söyle bakalım sence ben kaç yaşındayım?"

Durumu

anlayan Zihni cevap verir. "30-35 gösteriyorsunuz." Amirin hoşuna gider bu cevap, olduğundan oldukça genç bir yaş söylemiştir Zihni.

Bunu

gören diğer memurlar da sıraya girer:

-Ben

kaç yaşında gösteriyorum?

-25

gösteriyorsunuz.

-Ben

kaç yaşında gösteriyorum?

-...
Durumu
keyifle izleyen amir en sonunda lafa karışır. "Hoca Efendi, kim varsa herkesin yaşını doğru bildiniz. Bu yetenek nerden geliyor acaba?"
Sözün
sonunda buraya gelmesinden memnun olur Zihni. Çünkü artık karşısındakine ders vermek için iyi bir an bulduğunu fark eder ve şu cevabı verir:
"Efendim
rahmetli babam baytardı. Bakar bakmaz hangi hayvan kaç yaşında hemen anlardı. Galiba bana da bu yetenek ondan geçmiş."